

Hermann Christoph Engelken

Programma Paschale, Quo Jesaiam de vita Christi resuscitari æterna vaticinantem Cap. LIII. 8. proponit, atque Cives Academicos, ut tanto, quo Christus nos mactavit, beneficio, ... sed piè potius Festum Resurrectionis Christi amœnissimum celebrent, ac in exoptata semper vitæ novitate ambulent

Rostochi: Typis Joh. Wepplingii, [1722?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004000960>

Druck Freier Zugang

J. 512.

1722. Ostern.

~~A-1256. 172.~~

PROGRAMMA PASCHALE,
QUO

07/1. 1722

*ſeſaiam de vita Chriſti reſurrexerit
æterna vaticinantem*

CAP. LIII. 8.

proponit, atque

CIVES ACADEMICOS,

ut tanto, quo

Chriſtus nos maſtavit, beneficio,
ſe non reddant indignos, ſed piè
potius Feſtum Reſurrectionis Chri-
ſti amœniſſimum celebrent,
ac in exoptata ſemper vitæ
novitate ambulent,

rogat, atque impellit

**HERM. CHRISTOPH.
ENGELSEN,**

SS. Theol. Doct. ejuſdemque Prof. Publ. Ord. & ad
Ædem Joh. Paſt.

H. Academiæ Varniacæ **RECTOR.**

— — — — —
Roſtocht, Typis Joh. Weplingii, SEREN. PRINC. & ACAD. Tyogp.

M. 1236 172

Lluxit, per DEI O. M. gratiam ; il-
luxit, inquam, *Cives Optimi!* *Festum Pa-*
sekale ; **FESTUM ANTIQUISSIMUM.**
Seculo enim II. controversia de die, quo
Paschales teria in Ecclesia christiana agen-
da essent, inter *Orientalis*, & *Occidentales*
magna animorum contentione agitata, &
in *Concilio demum Nicano Sec. IV.* sopita,
fatis testatur, tunc temporis *Festum Pa-*
schatos jam viguisse, licet illud ad *Apostolos* Autores non esse referen-
dum, asserat *Socrates Histor Eccles. Lib. V. Cap. XXII.* Vid. *Eusebi-*
um in Hist. Eccl. Lib. V. Cap. XXIII. XXIV. XXV. p. m. 190. 199.
nec non *de Vita Constantini M. Lib. III. Cap. V. 199. p. m. 485. 199.*
B. Quenstedium in Antiquitatibus Biblicis & Eccles. Part. I. p. m. 874.
199. DD. Heineccium in der Abbildung der Griechischen Kirchen
Part. I. p. m. 123. 199. & plures; FESTUM SOLENNISSIMUM. Non
solum enim *Vigilia Paschales*, à *Terrulliano Lib. II. ad Uxorem Cap. IV. p. m.*
332. memoratae, praeter ceteris sunt notissimae, quibus primi Christiani nocte,
Pascha praecedente, convenientes, cultuique divino, ope accensarum
cerearum, vacantes, ad decentem ipsius Festi celebrationem se prepara-
bant; Sed etiam varii alii ritus quam sanctissime observabantur. Je-
junia enim hoc Festo soluta, Baptismum Catechumenis collatum,
Coenam Dominicam celebratam esse, ut alias solennitates siccio prae-
teream socco, ex vetustis antiquitatis monumentis constat. Vid. *Ter-*
rullian

tullianam Cap. III. de Corona Militu p. m. 341., S. Leonem, apud Reginonem Cap. 264., Athanasium in Epistol. ad Dracontium, Hildebrandum de Diebus festis p. m. 77. sq. &c. ; FESTUM LÆTISSIMUM Hoc enim in memoriam nobis revocat resurrectionem Christi omnium lætissimam, Hinc in primitiva Ecclesia Unus alterum sequenti impertiebatur salutatione paschali: *Surrexit Dominus*, altero respondente: *Vere surrexit & Simoni apparuit*, quem morem adhuc hodie Russos amplecti, legere est apud Olearium in der Muscovitischen und Persianischen Reise Beschreibung Lib. II. Cap. 14. p. m. 134.; FESTUM PRÆSTANTISSIMUM. Sane Pascha Christianorum Paschati Judæorum longe antecellit. HOC enim passionis Christi quasi imaginem sistebat, in agni paschalis macinatione, assatione, & sic porro, consistentem; ILLUD verò Christum, post passionem acerbissimam, ac mortem crucis luctuosissimam, iterum suscitatum proptinat; FESTUM CELEBRATISSIMUM. Sanè tot nominibus id ipsum insignitur splendidissimis, ut numerus eorum vix iniri possit. Appellari nempe solet *Dies Dominicus* à resurrectione Domini gloriosissima, teste Casilio de veteribus sacris Christianorum ritibus Cap. LX. p. 392. Gregor. Nazianzeno Orat. XLII., quæ est secunda de Paschate p. 676. *αὐτὴ ἡμέρα τῶν ἡμερῶν, καὶ ἑορτῶν ἑορτῆ, i. e. maximus dierum, & Fæstorum Festum.* Chrysostomo Homil. CLXI. Tom. V. *ἡμέρα τῆς ἀγίας Χρῆστὸς τὸ θεῶ ἀναστάσεως, i. e. Dies sanctæ Christi Dei resurrectionis.* Athanasio Epistol. ad Orthodoxos Tom. I. *ἐλευθέρως ἡμέρα, i. e. dies liberationis à captivitate.* Epiphanio in Resurrectionem Christi Orat. Opp. Tom. II. p. m. 177. *ἡμέρα πάντων ἑορτῶν ὑπερῆρτος, i. e. dies fæstorum omnium princeps, ἑορτῆ τῆς πατρὸς κόσμου, Festum totius mundi, ἑορτῆ πάντων τῶν ἑορτῶν κορυφῆ, καὶ ἀκρόπολις, Festum omnium Fæstorum precipuum, & arx, ut gemina, quæ larga manu suppeditari poterant, elogia, silentio prætermittam. Conf. B. D. Grapti Programma Paschale de Anno 1707. ; Hoc ipsum Festum illuxit, Cives amantissimi! An ergò nos sedebimus domi desides? An memoriam beneficiorum Christi ex cordibus nostris exesse jurebimus? An tantum resurrectionis Festum absque sincero Numinis cultu præterlabi sinemus? Neutiquam! Sedebimus potius ad pedes *Propheta celsissimi*, ac illum, de vita JESU suscitati loquentem, gaudentemque, auscultabimus, quippe qui*

ita erumpere gessit: מַעֲזָר וּמִשְׁפָּט לֶחֶם וְחַי וְרוּר מִי יִשְׁחַח
i. e. *Ex angustia & ex iudicio sublatus est. At generationem (atatem) ejus quis enarrabit? Es. LIII. 8.* JESAIAS est, JESAIAS est, qui sententiam tam egregiam, tam notabilem nobis subministrat, sicque ipse olim Festum resurrectionis Christi fide celebravit. Vocatur is in titulo Libri sui prophetici *Jeschaja*, i. e. *Saluti fuit Dominus*, alias, c. gr. *Es. I. I.*, *Jeschajahu*, i. e. *Saluti fuit Dominus ipse*, quo nomine per insigni nunquam non admonitus est, omnem salutem, opemque à DEO summo expectari debere. *Generatus* vulgò, ob Rabbiorum traditionem in *Gemara Codic. Megilla fol. 10. col. 2.*, apud *Camp. Vitringam in Prolegom. Commentar. in Esaiam pag. 2.*, creditur ab *Amassia*, Regis Judæ, Fratre, *Amoso*, adeò ut hac ratione Christum, quatenus hic ortum duxit ex hominibus, cognatione attigerit, eumque verè *Cap. V. 1.* *Patruelem* salutare potuerit. *Hieronymus de Scientia divina legis. Opp. Tom. IV. p. m. 61.* scribit: *Esaias vir in sua gente nobilissimus, Socer Regis Ezechia fuisse refertur.* At nihil certè hac de re dici potest, sed omnia redeunt ad Judæorum commenta. Audiamus heic, qui multa paucis complexus est, *Micralium in Histor. Eccles. Lib. I. p. m. 152.* hilce usum verbis: *Hieronymus Quæst. in Paral. Tom IV. dicit, Socerum eum (Jesaiam) fuisse Hiskia, & sic Avum Manassis, ex filia Hephziba, cujus mentio fit 2 Reg. XXI. 1. Anno regni Uzia XXIX. munus aggressus propheticum, XCVI. amplius annos, ad duodecimum annum Manassis, ei præfuit, & in libro suorum vaticiniorum, quicquid de Physicis, Ethicis, Logicis, & quicquid de sanctarum Scripturarum mysteriis potest humana lingua & mortalium sensus accipere, complexus est summa præ cæteris Prophetis venustate sermonis, & urbana dictionis, cæu dixit Hieronymus. Uno enim volumine conciones legales, & Evangelicas, historias regni præcipuas, paraneses vividas, consolationes efficaces, preces & gratiarum actiones piissimas comprehendit, hoc quidem ordine, ut primis XII. Capitibus Judæos corripiat, consolatur, doceat, de futuris præmoneat, inde usque ad Cap. LXIV. gentibus minetur, post usque ad XXXVI. Caput se denud ad Judæos convertat. Historiam deinde Hiskia IV. Capitibus explicet, & hinc ad finem usque ad Judæos iterum sermonem dirigat, tam perspicuo usus calamo, ut in vaticiniis suis nihil de Christi incarnatione, miraculis, vita, regno, & passione prætermiserit. Hæc *Micralius!* Quia autem Jesai-*

as non uno in loco quam clarissime de futuro tunc temporis Messia, JESU scil. nostro, vaticinatus est, hinc haud abs re ab Hieronymo in *Prefat. in Esaiam*, Opp. Tom. III. p. 26., nec non in *Prefat. Commentariorum in Esaiam*, Opp. Tom. V. p. m. 3, non tam Prophetam, quam Evangelista & Apostolus appellatur. Hieronymum præ aliis sine dubio Augustinus Lib. XIIIX. de *Civitate DEI*, Opp. Tom. V. fol. m. 167. indice indigitat digito, scribens: *Esaias inter illa, quæ iniqua arguit, & iusta præcepit, & peccatori populo mala futura prædixit, etiam de Christo & Ecclesia, hoc est, de Rege, & ea quam condidit civitatem, multo plura, quam ceteri, prophetavit, ita ut NB. à quibusdam Evangelista, quam Prophetam potius diceretur. Inter miracula, a Jesaia, Dei virtute, patrata, recensetur productio fontis, Esaiæ precibus facta, fontis inquam, qui propterea Siloah, quasi missus, appellatus sit. Si enim Epiphanius de *Vitis Prophetarum*, Opp. Tom. II. p. m. 2; 8. fides est adhibenda, Deus, obsessa à Sennacheribo Assyriorum Rege, Hierosolyma, piscinam Siloah, ad preces Jesaia, clementissimè concessit, ita ut, accedentibus Judæis, sufficiens semper aqua suppeteret, accurrentibus vero Assyriis, ne vestigium quidem aquæ adesset. Fides sit penes Autorem! MORTEM JESAIÆ quod attinet, Rabbini, in condendis fabulis alias felicissimi, tradunt, eundem, jussu Regis Judæ, Manassis, lignea serra dissectum esse, id quod, Rabbinos securus, pariter memoriæ prodidit Epiphanius l. c., & qui non è Adde Hieronymum in *Comment. in Esaiam*, Opp. Tom. V. p. 209. b., qui l. c. p. 8. a. Ajunt Ebraei, inquit, ob duas causas interfectum Esaiam, quod Principes Sodomorum & populum Gomorraha eos appellaverit, & quod Domino dicente ad Moysen; Non poteritis videre faciem meam. iste ausus sit dicere: Vidi Dominum sedentem super thronum excelsum, & elevatum. Negativam tamen, quod sc. Jesaias serra non sit dissectus, defendere satagunt Melchior Leydeckerus de *Statu Republica Hebraorum* Tom. II. Libr. II. Cap. IIX. p. m. 210. DD. Buddæus in *Historia Eccles. Vet. Testam.* Tom. II. p. m. 599. sq. Dn. Lic. Carpzovius in *Introduct. ad Libros Canonic.* V. T. Part. III. p. m. 96. sq. M. Rohrius in *Diff. de Pictore errante* Cap. II. Sect. I. num. 16. Elogia, quibus à priscis Ecclesiæ Patribus Prophetam nossemus mactatur, in scenam attulit Svicerus in *Thesouro Ecclesiastic.* Tom. I. col. m. 1333. sq. Pingve autem mendacium committunt Arabes apud *Abulzarajum*, somniantes, Jesaia, quod non prohibuisset*

Ufia suffitum in altari accendere , prophetiæ donum per viginti octo annorum spatium fuisse ablatum , restitutum demum , mortuo Ufia , & durans per annos LXI. Lege adhuc quoad vitam , prophetiam , fata , aliæque Jefaia , Celeb. Dn. Georg. Serpilius in *Esaia* , oder *Nachricht von dieses Propheten Lehre und Lob / Leben und Todt* p. m. 1 -- 114. Dn. Lic. Joh. Gotlob Carpozovium l. c. p. m. 87. sqq. DD. Buddeum loc. cit. p. 598. sqq. Leydeckerum l. c. p. 109. sqq. Vitringam in *Prolegomen. Comment. in Jefaia* p. 1. sqq. , Aut. des neueröffneten *Musei* , Part. IIX. p. 641. sqq. Hic jam *Esaia* , brevi hæcenus penticillo delineatus , de exoptato passionis Christi fine , & secuta vita æterna vaticinari gavisus est , inquit : *Ex angustia & ex judicio sublatu* est. *At generationem (ætatem) ejus quis enarrabit ?* Sermonem hic fieri de Christo , indè extra omnem dubitationis aleam ponitur , quia in toto *Cap. LIII.* , ex quo citata verba desumpta sunt , de *Messia* , sive Christo , tunc temporis adhuc futuro , agitur , fatentibus Interprete *Chaldaeo* , & *Talmudistis* veteribus , aliisque , & contra *Judæorum* recentiorum , *R. Abarbenelis* , & *R. Alschech* molimina commonstrantibus *Slevogtio* in *Disp. Academ. Disp. 36. p. m. 915. sqq.* *Constantino l'Empereur in Vindiciis Esaia* , *Schudio in Judæo Christicida Lib. II. Cap. VII. p. 144.* & pluribus. Imò tanta luce *Jesaiæ* vaticinium in oculis quoque *Judæorum* variorum radiasse accepimus , ut illi vel sola hujus *Capitis* meditatione decenti ad *Christianam* fidem sint conversi , exemplis *Joh. Isaaci Levi* , *Mosis Prægeri* , aliorumque , id docente doctissimo *Serpilio* in *dem Esaia Cap. IIX. pag. 36. sqq.* Sane *Didacus de Payva* , *Theologus Pontificius* , memoriæ prodidit , multos conversos *Judæos* factos esse , se *Capiti LIII. Jefaia* , & imprimis *versut 4to* , suam conversionem in acceptis referre debere , cum interroganti ipsi : *Quid eos in eo capite adeò torserit ?* e vestigio reposuerint : *ומענה ומכה אלהים* percussus Dei & afflictus. vid. Dn. *Serpilius* l. c. p. 38. Hinc haud abs re *Bangius* in *Exercitationibus Philologico-Philosophicis Exerc. I. p. m. 79.* citatum *Caput LIII. Esaia* *Judæis* pie expendendum & ruminandum commendat. At verò *Christianis* , de *Jesu* nostro *Prophetam* loqui , planè redditur indubium , ex indubia *Spiritus S.* allegatione & expositione *Matth. IIX. 17. Act. IIX. 32. 1 Petr. II. 24.* ut animum profanum manifeste prodatur *Grotius* in *Comment. ad h. l. ad Jeremiam* integrum *Prophetæ* vaticinium

cinium obtorto trahens collo, jure capropter vapulans B. Calovio in Bibliis illustrat. ad h. l. p. m. 253. sqq. Conf. B. Pfeifferi Dubia Vexat, p. 721, Joh. Marckii Analysis Exegeticam Cap. LIII. Esaiæ, Viringa Comment. ad h. l., Hausdorffs Betrachtungen über das LIII. Cap. Esaiæ &c. Quia itaque in toto Capite Jesaias Jesum nostrum sistit, hunc quoque Jesum nostrum nobis, ut à passione cruenta liberatum, ac æternam viventem, sistit v. 8, aded ut mens ejus huc abeat: *Messias*, sive Salvator totius generis humani, (is enim ut unica persona Populo semper, & manifestissimè ipso versu 8., contradistingvitur) *ex angustia & ex judicio sublatus est*. Equidem Abarbenel in Perusch ad h. l. fol. m. 75. col. 4, vocem למי' hic reperiundam, habet pro indicio pluralitatis, indeque non de unica persona, nempe Christo, sed de pluribus, sicque de Populo judaico, Jesalam interpretari amat, scribens;

איך זאמרו שנאמרו הכתובים האלה על ישוע הנצרי
ושעל מותו נאמר כי נגזר מארץ חיים כי הנה הכתוב
אומר מפשע עמי ננע למו ומלה למו היא לשון רבים
וזורה שהפרשה על רבים נאמרה לא על יחיד וכולי

i. e. *Quomodo poterunt dicere, quod ha Scriptura loquantur de Jesu Nazareno, & quod de morte ejus dicatur: Abscissus est de terra viventium. Nam ecce! Scriptura ait: A pravaricatione populi mei percussus est למי (illis). At vox למי pluralem designat numerum, & commensurat, quod Sectio hacce de pluribus loquatur, non de uno &c.* Verum enim vero nihil agit Abarbenel, nam vocem למי sustinere interdum significationem singularis numeri, & unicam duntaxat indigitare personam, clarissime patet ex Gen. IX. 26., ubi dicitur, quod Canaan futurus sit Servus למי ipsi sc. Semo. Hoc autem loco non nisi unicam personam illa voce denotari, inde in Solis jacet disco, quia is, de quo h. l. sermo fit, Populo opponitur, uti jam antea monere collibuit, Jesus ergo noster, juxta humanam naturam mortuus 1 Petr. III. 18., Jesus, inquam, noster *ex angustia sublatus est*. Per angustiam intelliguntur omnes injuriæ, contumeliæ, verbera, malaque cuncta, quæ Salvator tum à Judæis tum à Gentibus perpeffus est, benè notante Fusio in Annotat. ad h. l. p. m. 683. Vox Hebraica proprie notat *coarctationem,*

tionem, utpote si aliquis e. gr. carceri cuidam inclusus est, & coarctatus, ut libera non detur frui aura. Certe Christus patiens in carcere quasi afflictionum, calamitatum, miseriarum tantopere detinebatur, premebatur, angebatur, ut vix spiritum duceret. At superavit angustiam, & ab illa feliciter liberatus est, dictus propterea נרשע / *servatus*, Zach. IX. 9. Pariter sublatus est ex *judicio*. *Judicii* nomine denotatur severa in Christum animadversio, atque poena, quâ Deus Pater eundem, tanquam Sponsorem nostrum, qui omnem peccatorum nostrorum molem in se susceperat, affecit, iterum optimè observante *Junio I. c.* Quis enim nescit, quantis iræ divinæ telis sit petitus in horto Gethsemane, exclamans *Matth. XXVI. 38: Mœsta tota est anima mea usque ad mortem?* Quis nescit, quantas prævaricationum nostrarum poenas dederit in cruce, querens *Matth. XXVII. 46: Deus mi, Deus mi, quare me dereliquisti?* Quis nescit, quod à DEo sit odio habitus, execrationi mancipatus, omni commiseratione destitutus, omni solatio orbatus, omni auxilio indignus habitus, factus quippe à DEo *peccatum pro nobis 2. Cor. V. 21*, & inde existens *maledictio, Gal. III. 13*? Certe si etiam *Judai & Gentiles* manus nefarias Salvatori non iniecissent, ipse DEUS Christum, nostræ reparationis ac salutis causa, exquisitissimæ subjecisset torturæ, quia alias læsæ justitiæ divinæ non fuisset satisfactum. *Vid. B. Mayeri Diss. Utrum ipse DEUS necem Redemptori intulisset, si abstinuissem homines.* At liberatus est à *judicio*, iustaque DEi animadversio, postquam cunctas peccatorum nostrorum poenas pertulisset. Huc tendit *Paulus*, inquitens *Ebr. V. 7: Christus in diebus carnis sue preces & supplicationes ad Eum, qui poterat servare ipsum ex morte, cum clamore valido, & lacrymis dum obtulit, & exauditus est ex reverentia.* Addit jam *Evangelista V. T: At generationem ejus quis enarrabit?* Phrasin hanc interrogativam sensu gaudere negativo, indubium est, uti ostendi in *Diss. Exegetica de Cognitione interiorum hominis S. V. p. 8. sqq.* Sensus ergo huc redit: *Nemo generationem ejus enarrabit.* Nomen נרשע quod hic extat, communiter redditur: *Generatio*. Significat autem, vel homines, per generationem existentes, uti *Jos. XXII. 27. 28.*; vel etiam tempus, aetatem, seu durationem, uti *Pf. XLIX. 12*, ubi impii introducuntur gloriantes, habitacula sua fore נרשע נרשע i. e. *in aetatem ac aetatem*. Si *R. Dav. Kimchi in Sepher Schoraschim* audis, dicta vox notat

notat **כל ימי** i. e. *tempus vite hominis*, vel **אדם כעולם** i. e. *omnes dies, quos transigit homo in hoc mundo*, ad eò ut *Kimchi* significationem temporis, pro primaria habere videatur. At doctiff. *Gussetius* in *Commentariis Lingu. Hebr. p. m. 184.* alteram acceptionem, qua homines designat, pro prima vendicat, scribens: **וְיָר** modo significat tempus, modo homines. Sed utrum eorum magis primo ac proprie significat? Homines. Mea sententia *Joh. Forsterus* in *Dictionary Hebraico p. m. 168*, haud malè memoratam vocem, exponit per Seriem constitutam & ordinariam sive temporis sive hominum sive actionum, certam successorem sive revolutionem, ordinem graduum naturalis propagationis, ubi ex alio alius nascitur &c. Ut itaque ad dictum nostrum revertar, parum referre videtur, an illud de hominibus, seu spiritualibus Christi Filiis, per Verbum ac Sacramenta generatis, cum *Gussetio* l. c., accipiatur, an de aetate Christi, seu vita ejus duratione, cum *B. Luibero*, (reddente: *Lebens Länge!*) intelligatur. Si enim prius placet, sensus hic est: *Nemo enarrabit Filios ejus spirituales*, atque sic vitæ Christi perennitas supponitur. Si vero posterius aridet, mens Propheta huc redit: *Nemo enarrabit perpetuitatem ejus*, atque ad eò aternitas vitæ Christi, post exantlatam passionis miseriam, felicissimè restitutæ, indigitatur. Fateor tamen lubens, me hanc ultimam expositionem priori præferre, cum partim eam ipse Propheta stabilit v. 10, subjiciens: *Prolongabit dies*; partim autem illa res magis conveniat, quoniam rectius vitæ Christi duratio, quam coetus Filiorum Christi spiritualium vocari queat inenarrabilis. Sanè pauci tantum sunt electi *Matth. XX. 16.*, sicque numerus eorum iniri quodammodo potest. Sed vita Christi, post resurrectionem gloriosam resumpta, absque omni fine existit aterna, sicque duratio ejus plane enarrari nequit. Ergò Christus resuscitatus vivit perpetuo & regnat in aeternum, nam Christus, postquam resuscitatus est ex mortuis, non amplius moritur, mors illi non amplius dominabitur, *Rom. VI. 9.* Ipse potius exclamat *Joh. XIV. 19*: *Ego vivo, & vos vivetis, & ingeminat Apoc. I. 18*: *Eui mortuus, sed ecce! vivo ego in secula seculorum, Amen.* Adde *Ebr. VII. 25*. *Accedite jam, Cives Optimi! paucis Vos adhuc volo.* *Audivistis Jesum, post superatos passionum fluctus, triumphantem, vinculisque mortis solutum. O Mei! Gaudete & ovate. Absorpta enim est mors in victoriam, Ubi tuus, mors, stimulus?*

B

116

Ubi tua, inferne, victoria, 1 Cor. XV. 54, 55. DEo vero sit gratia, qui dat nobis victoriam per Jesum v. 57. Benè Epiphanius Orat. in Resurrect: Opp: Tom. II. p. 277: αὐτῆς, inquit, ἡμέρας, ἢ ἐβίονεν ἰ κῆρῳ. Ἀγαλλισάμεθα μευπαλῆως καὶ ἐν Φαντασμαίον Ἰεο-
 ησενπῶς ἐν αὐτῇ. Hac est dies, quam fecit Dominus. Exultemus spiritualiter, & lætemur modo DEo placenti, in ea. Nolite gaudia gaudere mundana, profana, turpia. Gaudete autem gaudia spiritualia, pia, DEo grata. Audivistis Jesum ex mortuis suscitatum! O Mei! Surgite à morte peccatorum, ac in cœno flagitiorum hæreere nolite. DEus enim Vobis acclamat: Exergiscere qui dormis, & surge ex mortuis, ut illucescat tibi Christus, Eph. V. 14. Graphicè Hieronymus, vel quisquis Autor est, in Serm. de Resurrectione Domini, Opp: Tom. IV. v. m. 153: Perspice, ait, homo, quantum valeas, & perpende, quid debeas. Perspice, quantum valeas, ut tandem vilis esse tibi desinas, ut vel per hoc erubescendis subjacere vitii dedigneris, dum generositatem tuam de Creatoris ac Reparatoris dignitate metiris. Audivistis Jesum, post factam resurrectionem, in æternum viventem. O Mei! Observate illud Pauli Rom. VI. 4: Sicut resuscitatus est Christus ex mortuis, per gloriam Patris, ita & nos NB. in novitate vitæ ambulemus. Et cum leges justæ repagula sint vitiorum ac pravitatum, hinc velle recordemini Edicti Academicæ, nuper Die XXVI. Mart. in tabula publica affixi, quo devii rediguntur in ordinem, contumacibus pœnæ intentantur promeritæ, boni ad continuandum virtutum cursum exstimulantur. Ut verò illud ad omnium notitiam eò certius perveniat, non possum, quin Programmati huic publico id inseram, quod sequentis est tenoris:

RECTOR & CONCILIUM ACAD. ROST.

Civibus suis!

Varii proh! rumores hætenus nostram personarunt Academiam, urbemque, rumores, qui non potuerunt non nobis existere quam ingrattissimi. Dicuntur enim fuisse, inter Vos, O Studiosi! Deliciæ alias nostræ! qui boatibus plateas repleverunt, qui cantica obscœna, scandalique plena, pleno ebuccinarunt gutture;

ture; qui innoxias, & ædibus suis inclusas personas injuriosis verbis factisque læserunt, qui fenestris, lucem hypocaufti vel musæi prodentibus, se præbuerunt infestos, magno clamore, ut candela cito citius exstinguatur, exposcentes; qui obvios, tam alios, quam etiam militiae addictos, invaserunt; qui duello invicem congressi sunt, qui alia facinora, legibus divinis & humanis è diametro repugnantia, ordinemque vestrum mirum in modum deturpantia, patrarunt, patrantque. O! quantam labem, si vera hæc sunt, (quæ tamen omnia vera esse credere nec possumus nec volumus) contrahitis! Quantam maculam vestro inuritis nomini! Quantum dedecus in Vosmet derivatis! Studiosum humanitatis decet, ingenua vitæ ratione, relegatis sordibus nefandis, se commendare, à vulgo se distinguere, amorem maximorum, laudem omnium ad se derivare, pertrahere. Qui vero vitiis litat pessimis, is vulgatum illud Alexandri sibi putet dictum: *Aut nomen aut motus muta!* Quemadmodum itaque Magistratus Academicus BONOS fovere, tueri, & quantum in se est, sartos servare tectosque gestit, studetque, ita MALIS, vi officii, à DEO commissi, non potest non esse terrori. Hinc eos, qui olim ad avia forte deflexerunt, serio monemus & hortamur, ut in se redeant, ac decenti vitæ emendatione, pristina nam eluant maculam. Cunctis verò injungimus & mandamus, ut, memores præcepti naturalis, neminem lædant, duella vitent, ac præsertim omnes cum *Militibus*, cujuscunque fuerint nominis, ac conditionis, fugiant rixas, contentiones, conflictus, collisiones. Quodsi vero nihilominus aliqui, mandatorum Magi-
stratus

stratus severissimorum, ac monitorum paternorum contemptores, jugum legum nefariè perrumpere, & repagula honestatis perfringere fuerint conati, unum alterumque ex ante allegatis, vel geminum committendo delictum, illis gravissimas denunciamus pœnas, & pro ratione circumstantiarum, publicam decernimus relegationem. Ne verò quispiam ignorantiam (quæ, quia juris est, ne quidem obtendi potest) suæ prætexere queat nequitia, præsens Diploma Academicum publicè affigi curavimus, quo unusquisque discat sibi cavere, atque caute mercari!

Cavete ergò Vobis, O Cives! à turpi famæ vestræ dehonestamento, ne pœnas DEi acerbissimas, ac Magistratus Academici animadversionem severissimam incurratis. Studete honestati, pietati, probitati, ut DEum propitium, Magistratum faventem, Bonos omnes adplaudentes experiamini.

P. P. sub Sigillo RECTORALI ipso
Paschatos Festo, Anno
MDCCLXXII.

ture; qui innoxias, & ædibus suis inclusas p
 injuriosis verbis factisque læserunt, qui fenest
 cem hypocausti vel musæi prodeuntibus, se præ
 infestos, magno clamore, ut candela cito citius
 guatur, exposcentes; qui obvios, tam alios
 etiam militiæ addictos, invaserunt; qui duell
 cem congressi sunt, qui alia facinora, legibus
 & humanis è diametro repugnantia, ordinem
 strum mirum in modum deturpantia, patraru
 trantque. O! quantam labem, si vera hæ
 (quæ tamen omnia vera esse credere nec po
 nec volumus) contrahitis! Quantam maculam
 inuritis nomini! Quantum dedecus in Vosmet
 tis! Studiosum humanitatis decet, ingenua vita
 ne, relegatis sordibus nefandis, se commendare
 go se distinguere, amorem maximorum, lau
 mnum ad se derivare, pertrahere. Qui verò v
 tat pessimis, is vulgatum illud Alexandri sibi pu
 tum: *Aut nomen aut mores muta!* Quemadmod
 que Magistratus Academicus BONOS fovere,
 & quantum in se est, sartos servare tectosque
 studetque, ita MALIS, vi officii, à DEO con
 non potest non esse terrori. Hinc eos, qui ol
 avia forte deflexerunt, serio monemus & hort
 ut in se redeant, ac decenti vitæ emendatione,
 nam eluant maculam. Cunctis verò injungit
 mandamus, ut, memores præcepti naturalis, ne
 lædant, duella vitent, ac præsertim omnes
Milibus, cujuscunque fuerint nominis, ac condi
 fugiant rixas, contentiones, conflictus, colli
 Quodsi vero nihilominus aliqui, mandatorum

